

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ СПОЖИВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ХВОРОБИ ПАРКІНСОНА

Котвіцька А.А., Прокопенко О.С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Хвороба Паркінсона з кожним роком набуває все більшої актуальності як проблема соціально-економічного значення. Втрата працездатності хворими внаслідок даного захворювання та необхідність застосування лікарських засобів (ЛЗ) протягом тривалого часу обумовлюють необхідність ґрунтовних досліджень з широкого кола питань. З огляду на значний дефіцит бюджетних асигнувань серйозною проблемою національної системи охорони здоров'я залишається надання доступної та ефективної медичної та фармацевтичної допомоги пільговим категоріям хворих. Відповідно до чинного законодавства до таких категорій віднесено й хворих на хворобу Паркінсона. Фактично держава на сьогодні не в змозі забезпечити виконання своїх зобов'язань в повному обсязі. У той же час, особливості становлення та розвитку національного фармацевтичного ринку обумовлені, по-перше: процесами, що відбуваються у системі охорони здоров'я, а саме змінами до підходів у лікуванні багатьох захворювань та інтенсивним впровадженням на фармацевтичний ринок України інноваційних ЛЗ. По-друге, соціально-економічними умовами, зокрема, девальвацією національної валюти, яка значно відобразилась на рівні доходів населення та його платоспроможності, що, в свою чергу, вплинуло на зміни у структурі продажу ЛЗ. Визначення лідерів продажів ЛЗ у кожному із сегментів фармацевтичного ринку, зіставлення стандартами лікування і даними щодо доведеної ефективності, забезпечують можливість оцінки раціональності призначення того чи іншого ЛЗ при певній нозології.

Мета. Саме тому, метою нашого дослідження став аналіз динаміки показників споживання для лікування хвороби Паркінсона у натуральному та грошовому виміру. Для проведення аналізу нами були використані дані щодо

обсягів продажу ЛЗ за 2014-2018 рр. інформаційно-пошукової системи «Фармстандарт» компанії «Моріон».

Методи дослідження. Під час роботи використовувались статистичні та аналітичні методи. Загалом було здійснено аналіз показників обсягів продажу 12 груп ЛЗ за міжнародним непатентованими назвами (МНН), які застосовуються у лікуванні хвороби Паркінсона.

Основні матеріали дослідження. Результати проведеного аналізу свідчать про позитивну тенденцію збільшення кількості реалізованих упаковок ЛЗ для лікування хвороби Паркінсона. Так, у 2014 р. обсяги споживання у натуральному виміру ЛЗ за групою N04BA02 становили 101478 уп., а у 2018 р. – 133275 уп.; за групою N04BA03 у 2014 р. – 645 уп., а у 2018 р. – 1083 уп.; за групою N04BC05 у 2014 р. – 58524 уп., а у 2018 р. – 103437 уп.; за групою N06DA03 у 2014 р. – 278 уп., а у 2018 р. – 1345 уп. Планомірний ріст показників споживання ЛЗ у натуральному виміру вказує на можливе збільшення кількості хворих на хворобу Паркінсона більш важких стадій, що, у свою чергу, свідчить про актуальність впровадження системи реімбурсації вартості ЛЗ для лікування даного захворювання.

Встановлено, що у 2014 р. найбільша кількість реалізованих упаковок ЛЗ спостерігалася за групою ЛЗ N04AA01 (тригексифенідил) – 345502 уп. Одночасно, у 2018 р. кількість реалізованих упаковок склала – 155151 шт. Необхідно відмітити, що ЛЗ групи N04AA01 застосовуються не лише у фармакотерапії хвороби Паркінсона. На нашу думку, вищезазначений факт вказує на зміни у підходах до надання фармацевтичної допомоги у бік використання ефективних ЛЗ.

Аналіз показників споживання у натуральному виміру ЛЗ у розрізі вітчизняного та іноземного виробництва показав, що у період з 2014 р. до 2017 р. ЛЗ іноземного виробництва мали позитивну тенденцію зростання за кількістю реалізованих упаковок. Так, коефіцієнт росту / зниження показників споживання у натуральному вигляді (К) у 2014 р. склав 1,0, а у 2017 р. – 1,2. У той же час у 2018 р. кількість реалізованих упаковок склала на 19% (К = 0,81) менше у порівнянні з 2017 р. На жаль, ЛЗ вітчизняного виробництва протягом усього звітного періоду

мали негативну тенденцію до зменшення показників споживання у натуральному вигляді. Так, у 2015 р. коефіцієнт росту/зниження показників обсягу продажів у натуральному вигляді мав значення 0,87, а у 2018 р. – 0,71. Насамперед, дана тенденція пов'язана зі значним зниженням кількості реалізованих упаковок ЛЗ з групи N04AA01. Проте, у випадок виключення з аналізу ЛЗ з групи N04AA01 (які застосовуються не лише у фармакотерапії хвороби Паркінсона), то можна відмітити загальну позитивну тенденцію росту показників споживання ЛЗ у натуральному виміру вітчизняного виробництва (1,54 – 1,16).

Аналогічна позитивна тенденція збільшення показників споживання ЛЗ зазначеного сегменту спостерігається у грошовому виміру. Так, лідерами за показником обсягів продажу ЛЗ у грошовому виміру були такі групи ЛЗ, як N04BA02 (у 2014 р. – 30455,40 тис. грн. а у 2018 р. – 66592,39 тис. грн.), N04BB01 (у 2014 р. – 8286,79 тис. грн., у 2018 р. – 16423,62 тис. грн.) та N04BC05 (у 2014 р. – 21334,47 тис. грн., у 2014 р. – 36453,84 тис. грн.). На нашу думку, вищезазначені показники, вказують на основні тенденції надання медичної та фармацевтичної допомоги хворим на хворобу Паркінсона.

Висновки. Таким чином, за результатами аналізу можна зробити висновок, що основними ЛЗ у терапії хвороби Паркінсона є препарати груп N04BA02, N04BB01 та N04BC05, проте можна відмітити тенденцію до розширення кількості застосованих груп ЛЗ, таких як: N04BA02, N04BA03, N04BC05 та N06DA03.

Встановлено, що в структурі споживання, як для ЛЗ іноземного, так і вітчизняного виробництва відмічається перевищення їх частки в грошовому виразі над аналогічними показниками в натуральних величинах, що свідчить про домінування в структурі продаж високовартісних препаратів. Враховуючи складність динаміки розвитку сегменту ринку ЛЗ та його залежність від впливу зовнішніх факторів розвитку національної економіки та фармацевтичного ринку зокрема, перспективним етапом досліджень стане розробка напрямків підвищення соціально-економічної доступності ЛЗ, які застосовуються у лікуванні хворих на хворобу Паркінсона.